

tično udejstvoval. Ta pregled mora potrditi sresko načelstvo. Prošnje morajo biti kolikove s kolkom za Din 5.—

Učitelji bodo imeli popolno oskrbo na banovinskih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Za delno kritje stroškov te oskrbe plačajo učitelji ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole ob pričetku tečaja 200 dinarjev za prvi in drugi del in 120 dinarjev

ob pričetku tretjega dela tečaja za tretji del. Kraljevska banska uprava je z odlokom III. No. 2117/1 z dne 14. marca 1936. vsem učiteljem, ki bodo sprejeti v tečaj in se bodo predpisanih predavanj ter praktičnih vaj redno udeleževali, odobrila dopust za prvi del tečaja, to je od 20. aprila do vstetega 16. maja 1936. Ta dopust se ne všteje v redni letni odmor.

Primate denuncianta!

V proračunski debati v parlamentu se je prosvetni minister Stošovič v svojem poročilu dotaknil tudi revizije disciplinskega postopka s sledeče konstatacijo: »Pripomniti imam še, da se mi v interesu osnovne šole in njenih učiteljev zdi zelo potrebna izprememba določb o disciplinskem razsojanju učiteljev narodnih šol. To je edina kategorija državnih uradnikov, ki se za disciplinske prestopke sodi brez formalnega sodišča zgolj z odlokom sreskega načelnika. (Podčrtal jaz!) Tako imenovani disciplinski odbor ima samo značaj posvetovalne korporacije, njegova sodba pa ni obvezna za pravosodno ministrstvo. Hotel bi, da se disciplinsko razsojanje učiteljev vrši z nezadovoljnim izpremembami po istih načelih kakor naproti uradništvu splošne državne uprave v dveh instancah: pred banovinskim disciplinskim sodiščem in pred vrhovnim disciplinskim sodiščem pri prosvetnem ministrstvu. V tem pogledu je predložen izpreminjalni predlog za letošnji finančni zakon.«

To je pač jasen dokaz, da se že vrhovna prosvetna uprava zaveda, koliko krivic je bilo storjenih učitelstvu vselej takrat, ko je nastopila doba procvitajočega denunciantstva. Kajti, če bi tega ne bilo, bi ne padle gorenje važne besede na tako važnem forumu kakor je.

Kdo more danes zanikati, da niso baš učitelji tiste tihe celice na našem podeželju, iz katerih izhaja vse kulturno prizadevanje za lepši obraz in boljše bodočnost naše vasi. V stiku s ljudstvom pa si še tako dober učitelj sčasoma »prisluži« vsaj enega, če ne že več ljudi, ki prično ljubosumno gledati na njegovo delo. Učitelj, ki res dela, ki ne spi in ki aktivno posega v javno življenje, mora slej ko prej zadeti na kakšnega individua, ki mu pričenja lepega dne metati polena pod noge.

In denunciant se je rodil! Kakšno bo njegovo delo? Oprtil si bo koš, do vrha napolnjen z ljuliko, hinavstvom, sovraštvom in intrigantstvom ter vse te »dobrine« pričel sejati po njivah, ki jih je preoral učitelj. Njegovo delo je vselej uspešno, kajti pravkar nasteti plevel se kmalu razbohoti, da več ali manj zatré zdravo rast.

Kaj sledi? Nejevolja, jeza, polivanje žolča, živčna razdraženost in še nešteto bolezn, ki jih je porodilo denunciantstvo, so šele uvod v razne zagovore in šikane, ki jih izzovejo ovadbe denuncianta na prosvetno oblast.

Za učitelje, ki so že imeli čast lomiti kopje s takšnimi tribunami ustrahovalne metode, ostane v premislek, kajpa kljub določbam zakona o narodnih šolah, sporno vprašanje, kdaj jih more nadrejena šolska oblast klicati za »krivice«, ki se jih sploh ne zavedajo. So pa na našem podeželju ljudje, ki imajo časa na pretek in dosti volje ter tudi interesa, da sleherni »učitelj prestopke« pretresajo z načelne platí svojega osebnega naziranja, ki ga znajo v dosego svojih umazanih stremiljenj uravnovesiti z okorelimi določbami zakona o narodnih šolah. Tako so znani slučaj, da se učitelj, svest si svojega vzvišenega poslanstva, ni hotel vpreči na povelje takšnega tribuna v njegov politični voz, pa je že prišel v opreko z naziranjem tribuna, ki ga je za plačilo pričel zasledovati v šoli in izven nje po vzgojenih vohunih in mu končno naprtil s svojimi gnusnimi ovadbami nezaželjene sitnosti. Znan mi je slučaj, ko je učitelj s palčico, s katero je učencem na stenskem zemljevidu razkazoval zemljepisne znake, mimogrede opozoril učenko na njeno nepazljivost in motenje pouka. Napravil je »dejanje«, ki ga zakon o narodnih šolah zabranjuje. A učenkin oče, znan izsiljevalec in pijanec je napisal učitelju pismo ter zahteval Din 200.—, sicer da ga bo ovadil pristojnim oblastem, ker je z »udarcem« napravil učenki na roki poškodbo. Učitelj se je zavedal, da je storila palčica samo rahel in omeben vreden opomin in kajpa ni reagiral na to izsiljevalno pismo. Kmalu pa se je moral za to »poškodbo« zanimati na sodišču, kamor je bil pozvan na zadevno ovadbo. Tam, kaj pa so s pomočjo zdravniškega pregleda ugotovili, da je imela učenka na roki poškodbo, ki je izvirala iz opekline na zapetju, torej na najobčutljivejšem mestu roke. Prebrisani roditelj in iniciator njegove ovadbe sta bila torej le premalo prebrisana, ko sta učenki namazala roko na tem občutljivem mestu z neko jedko tekočino, ki je pustila sicer sledove, a ne v podplutbi (udarec!), temveč v mehuru in značilni rdečkasti koži v njegovi okolici (opeklina!). Vem, vsega tega bi ne bilo treba, če bi se ta učitelj iz principa niti ne dotaknil s palčico učenke, toda najboljše pedagog storil časih v okoliščini težkih razmer (prenapolnjen razred itd.) malo pogreško. In še to: ovaditelj je vložil ovadbo po nasvetu tribuna, kateremu je bil učitelj trn v peti radi tega, ker ni trobental v njegov politični rog. Le-ta je očetu pomagal pri zasnovi tega umazanega dejanja in žel z njim vred tudi zasluženo sramoto ter si prislužil legitimacijo denuncianta.

Kako se rešiti takšnega in podobnega zla? Ze z omenjenimi besedami ministra prosvete o reformi disciplinskega postopka za učitelje sem namignil na zelo aktualno vprašanje v vseh reformativnih načrtih zakona o narodnih šolah. Potrebno bi bilo, da po sed-

mih letih dobi naš zakon o narodnih šolah tudi pravilnik, ki naj uredi še nenačeta vprašanja v tem pogledu.

Češče se je že zgodilo, da je imel denuncirani učitelj opravka s predstojniki, ki niso znali življensko tolmačiti paragrafa in ločiti oklepa sporne zadeve na neštevilno sestoje obročke. Bili pa so tudi ljudje, ki so se vživel v položaj in razumeli vso »sporno zadevo«. Le-ti so bili zares prežeti s praviim socialnim čutom, ki pa jih ni obvladal samo v momentih presoje, temveč so se z vso upravičenostjo ozirli nazaj k povodom »dejanj«, »krivic« in »prestopkov«.

Toda kakor je bilo po eni plati denunciranemu učitelju s tem vseeno prizadejanih polno moralnih udarcev in nepotrebne žalosti, tako je tudi predstojnikom bilo po drugi plati naloženega mnogo nepotrebne dela in raziskovanja za prazno stvar.

Kolikor mi je znano ima naša poštna uprava v Ljubljani poseben nabiralnik za pritožbe. Tudi železniška uprava je vodila pred časom (a jo najbrže še tudi danes!) knjigo za pritožbe. Ali se ne bi dalo uvesti nekaj podobnega tudi v naši prosvetno-personalni politiki?

Vzemimo primer, da se je moral denuncirani učitelj za neosnovano denunciacijo osebno zagovarjati pri nadrejeni prosvetni oblasti. Bil je pozvan v urad. Ker je za tisti dan prekinil pouk v svojem razredu, je trpel pouk. Potovanje iz oddaljenega kraja službovanja je bilo združeno z materialnimi izdatki, ki mu jih ni nihče povrnil, četudi je v zagovoru dokazal svojo nedolžnost. Za ime denuncianta po sedanjem disciplinskem postopku niti ne izve. Toda četudi bi zanj zvedel, mu s tem ni prav nič pomagano, ker nima pravice obračunati z njim po civilno pravni poti, da bi si pred kompetentnim forumom zaščitil svoje ime, čast in položaj. Ako se izkaže, da je denunciant vložil zoper njega lažno ovadbo, se ista z učiteljevim zagovorom vloži v arhiv — in zadeva je za prosvetno oblast urejena.

Ali pa je tudi za učitelja, ki je bil moralno in materialno oškodovan? Ali naj bo učitelj izpostavljen, da se bo moral časih na takšen način zagovarjati za denunciacije petine, četrtine, ali celo tretjine ljudi, ki so v njegovem šolskem okolišču iz bog si ga vidi kakšnega vzroka napram njemu nerazpoloženi? Ali bi ne bilo zanimivo nasloviti na učiteljsko zadevno anketo, ki bi pokazala, koliko krivic in gorja je pretrpelo po nedolžnem in na lažne ovadbe denunciantov?

En sam odlok ministra prosvete bi v tem oziru napravil konec vsem takim nezrelim pojavom. Danes, ko imamo v skupščini tudi ljudi iz naših vrst, bi bilo potrebno, da zastavimo na tem mestu ves svoj vpliv za uresničenje sledeče »novotarije« v prosvetno-personalni politiki.

Obvezo naj bi se uvedla pri upraviteljskih vseh narodnih šol knjigo za pritožbe. V to knjigo bi smel na zahtevo vsak občan šolske občine vpisati svoje pritožbe. Upraviteljstva naj bi mesečno informirala nadrejene šolske oblasti s prepisi teh pritožb o vpisih v knjigo ter obenem že ev. tudi pristavila k pritožbam svoj komentar. Na ta način bi se z medsebojno uradno prepisno kmalu ugotovilo, je-li pritožba stvarna in resnična ali ne, zasluži li toženi učitelj, da se uvede proti njemu disciplinski postopek ali ne. S tem bi pristedito učiteljsko mnogo nepotrebnih izdatkov, ovađustvo in denunciantstvo pa bi samo po sebi prenehalo, ker bi bilo potrebno nastopiti v pozitivnih primerih vsakemu tožitelju zares odkrito in močito. Vsaka pritožba naj bi se smatrala kot javna zadeva in v knjigo za pritožbe naj bi se k vsaki pritožbi nalepil tudi kolek, ki ga predvideva čl. 33. finančnega zakona. Proti tožitelju, ki bi zlorabil knjigo z lažnimi vpisi, naj bi obča upravná oblast postopala policijsko.

Toliko se danes piše v naših stanovskih listih o raznih perečih vprašanjih naše stanovske politike! Menim, da bi se z uvedbo predlaganih knjig za pritožbe razčistilo marsikakšno doslej še nerešeno poglavje v žalostni povestnici našega stanu. Zares in pravično ožigosani učitelji naj bi prejel zaslužen kaznen, ostali pa bi s to uvedbo pridobili na ugledu in času, ki ga v teh žalostnih dneh gospodarske krize naše učiteljske nujno potrebuje za uspešno delo v prid naše vasi, ne pa v izgubo za prazne marne raznih denunciantov.

Primate denuncianta! Uvedite predlagane knjige za pritožbe in hinavci ter intriganti se bodo poskrili v svoje umazane brloge, kjer jim je mesto!

Veliki ruski pesnik J. A. Krylov je napisal:

»Čim slabši po naravi je kedó, tem bolj jezi na druge se, nebore! Povsod in v vseh ljudeh on vidi le slabó, a on je prvi, ki z nikomer se ne more.« Ko bomo imeli tudi učitelji zaželjene knjige za pritožbe in ko bo z njimi vred v veliki meri urejen tudi naš disciplinski postopek, bomo s tem pesnikom vred lahko zapeli:

»Zavistniki na vse, kar le uzrejo kod, od nekda lajati hitijo; a ti kar pojdi svojo pot. Polajajo in se — zgubijo.

Lojze Zupanc

Znana solidna trrdka

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

naznanja cenjenim damam in gospodom, da je dospela ogromna količina krasnega volnena blaga za damske plašče, kostume in obleke. Za gospode pa najfinejši kamgarn, blago za površnike in športne obleke

Brezobvezen ogled!

Najsolidnejši nakup!

Splošne vesti

— Zelo aktualno predavanje. — »Slovenska šolska matica« priredi v kratkem prezanimivo javno predavanje pod naslovom: »Delo v poklicni svetovalnici«. Predaval bo g. Vlado Schmidt, ki je lansko leto dobil diplomu iz pedagoške skupine na ljubljanski univerzi in sedaj študira psihotehniko v Pragi. Poklicna svetovalnica, ki si jo vroče želimo tudi Slovenci, je današnji dan zadeva, katero bi morala vsestransko poznati zlasti učitelj in učiteljica. Predavatelj, jako simpatičen in brihten mladenič, ba na osnovi živih izkušenj pojasnjeval resnični potek poslovanja v moderni svetovalnici. Predavanje se bo vršilo v četrtek, 26. marca ob 6. uri v predavalnici instituta na univerzi.

ZAKLJUČEK KMETSKO NADALJEVALNE ŠOLE V BRASLOVČAH.

Kmetško nadaljevalna šola v Braslovčah, ki je počela s poukom 27. XI. 1935., je končala v nedeljo 8. III. 1936. Ze takoj v početku se je pokazalo, da je zanimanje za šolo dovolj veliko in prav lepo število fantov je obiskovalo pouk redno tedensko dvakrat po 4 ure. Istčasno se je vršil in zaključil tudi gospodarski krožek. Vsi predavatelji so se izredno pohvalno izražali o zanimanju fantov za pouk, kar je vsekakor dober znak današnjih razmer

in ki pokaže učitelju tudi pot, po kateri naj krene, da bo z narodom v stiku. Kmet zna ceniti učiteljeve praktične napotke, ki mu jih je podal.

Poučno ekskurzijo smo priredili na vinarsko šolo v Maribor ter tovarno dušika v Ruše. Z zanimanjem so si vse to ogledovali. V naše zadovoljstvo, v zadovoljstvo gojencev in gojenk je končala šola in prepričan sem, da že mislijo tudi na naslednjo zimo.

Da imajo kmetško nadaljevalne šole velik pomen za našo kmetško mladino, je izven vsakega dvoma, le slonetj morajo na praktični podlagi in upoštevati lokalne razmere ter potrebe.

Ob zaključku šole smo priredili mal slovesen zaključek. Razred smo nekoliko okrasili, po uvodnih mislih besedah sta dve dekletki deklamirali primerni pesmici, dve recitaciji, dve demonstraciji fantov o živinoreji, travištvu in hmeljarstvu, pesmica mešanega zbora, ki sem ga kar v naglici sestavil s fanti in dekleti, zahvalne besede enega gojencev, zahvalne besede gojenk, nato pa skromna zakuska v sosednjem razredu, katerega smo, oziroma so gojenke že prej pripravile. Vse za to zakusko so fantje in dekleta prinesli sami, pripravile same in v prijetnem pomenku, par pesmicah, smo se razšli. Ostal je pa vsem lep spomin na šolo in njen zaključek.

Š. Ljubo.

Cisti

o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Na Japonskem hodi 99% šoloobveznih otrok v šolo. Univerz je že 45. Osnovnošolski otrok mora poznati poleg japonske abecede in latinice še 2000 črk kitajske pisave. Od srednješolcev zahtevajo, da obvladajo že 5000—6000 črk. Japonski učenci in dijaki so tako preobloženi z učenjem kot nobeni drugi na svetu. Zato pa je okrog 3200 samomorov letno. Na univerzah zahtevajo toliko, da ne izdela niti tretjina dijaštva končnih izpitov. Ni zgolj slučaj, da nosi skoro vsak japonski dijak naočnike. — Samo l. 1933. je izšlo na Japonskem 24.025 knjig. — (»Tagespost« od 10. III.)

— I »Vpliv gospodarske krize na naše strokovno nadaljevalno šolstvo in njegova potreba« je naslov daljšemu, temeljitemu članku v »Obrtnem glasniku« od 1. III.

— I Kritja vseh stvarnih potreb za ljudske šole, tudi stanarina, se prenesejo z upravnih oz. šolskih občin na banske samouprave, upravne občine pa bodo vzdrževale šolska poslopja. (»Slovenec« od 13. III.)

— I O beračenju šolskih otrok piše »Kmet-ski list« od 11. III.

— I Med šolsko mladino v Mariboru se je zopet pojavila davica. (»Kmet-ski list« od 11. III.)

— I O nujni potrebi reorganizacije disciplinskih podpisov, o kateri je govoril tudi minister prosvete, piše »Pohod« od 10. III. Članek zaključuje s tem-le odstavkom »Dajte učitelju stalnost, dajte mu možnost obrambe in jamstva, da se ne more nihče nekaznovano obregniti ob njegovo delo, pa boste lahko zahtevali, da bo vršil ono delo, ki ga od njega pričakujete in s pravico zahtevate!«

— I Okrožnico banske uprave, ki govori o tem, da naj se poročila o delovanju učiteljskega v S. K. J. pošiljajo samo ob zaključku vsakega šolskega leta objavlja tudi »Pohod« od 10. III.

— I O incidentu na osnovni šoli v Stari cerkvi, kjer so slovenski učenci, ki so dobili od svojega kateheta nemške listke za velikonočno izpoved, te zmetali proč — piše »Pohod« od 10. III.

— I O odhodu premeščenega upr. Einspielerja iz Dola na novo mesto v Dalmacijo piše »Pohod« od 10. III. V isti številki piše tudi o odhodu premeščenega šol. upr. Kabaja.

— I O koncertu učiteljskega zbora prinaša »Murska Krajina« od 15. III. daljšo oceno, kjer pravi kritik, da je bil koncert kulturen dogodek za Mursko Soboto.

— I Lepe besede v slovo premeščenemu šol. upr. Ivo Miheliču je napisal »Glas naroda« od 11. III.

— I Zaradi starega običaja »prodajanja neveste« polemizira »Domoljub« od 11. III. s tov. Kotnikom iz Moravé in obsoja, da se je »prodajanja neveste« udeležil tudi učitelj.

— I Iz poročila ministra za telesno vzgojo: Leta 1932. je bilo v naši državi 1200 sokolskih organizacij s 163.000 člani, danes šteje 2620 enot s 440.000 člani. Sportnih organizacij je bilo skupaj l. 1932. 2316 s 168.246 člani, zdaj jih je pa 3926 z 250.454. — Gasilstvo je šlo l. 1932. 500 čet s 60.283 gasilci, danes pa 2334 enot s 123.980 člani. (»Slovenec« 11. III.)

— I Ob 60letnici šol. upr. Markovska piše »Domoljub« z dne 11. III. o njegovem delu v Ljubnem.

— I Po amandmanu o učbenikih priobčuje »Slovenec« od 17. III. uvodnik, kjer zahteva spremembo zakona v smislu slovenskega samoupravnega šolstva ter posebnega, za naše razmere in naše ljudi razpisane razpisa slovenskih šolskih knjig.

— I Nikola Tesla bo imel 10. julija 80 let. Proslave se bodo vršile tudi s predavanji o Tesli po vseh šolah 28. maja. (Opozorjamo na knjigo o Tesli, ki je izšla v založbi M. M.)

— I O koncertu »Trboveljskih slavčkov« v Mariboru prinaša »Maribor Zeitung« od 11. III. skoro celo kolono dolgo oceno, kjer zbor, dirigenta in mlado solistko navdušeno hvali.

— I Lužičkim Srbom niso vzeli Nemci nobene šole, tudi ni bil njih jezik prepovedan v šoli, v cerkvi in v družtvih — tako izjavlja nemško poslaništvo v Beogradu. (»Gottscheer-Zeitung« 10. III.)

— I O zanimivem učiteljskem zborovanju v Radečah priobčuje »Slovenski Narod« od 10. III. daljše poročilo.

— I Pod rubriko »Razgovori s čitatelji« daje »Glas naroda« od 12. III. učitelju te-le nauke: Cerkvene in šolske oblasti morajo skrbeti za potrebno harmonijo med cerkvijo in šolo. Politikujoč duhovnik ne spada v cerkev, politikujoč učitelj pa ne v šolo. Vzgoja naše mladine se mora vršiti na krščanski moralni podlagi. Učitelj brezbožnik ni usposobljen za vzgojitelja.

— I Šolski pouk v Italiji so zaradi varčevanja s kurivom skrajšali. Odredili so tudi, da naj dobivajo učenci čim manj domačih nalog, da ne s konsum papirja zmanjša vsaj za 50%. (Po »Istri« od 7. III.)

— I Sprememba zakona o učbenikih. Prosvetni minister je dobil pooblastilo, da lahko izpremeni in dopolni zakon o učbenikih iz leta 1929., s tem se bo vprašanje slovenskih knjig rešilo tako, kakor zahtevajo naši interesi. (»Slovenski dom« 11. III.)

— I Delo učiteljev: Ciril Pregelj, učitelj v Celju, je izdal novo pesmarico »Fantje na vasi«. Ta teden je priredil tov. Šuligjo s svojimi »Trboveljskimi slavčki« dva koncerta v Celju, dva koncerta v Ljubljani in enega v Litiji. (Iz listov.)

— I Gospodinjso šolo v št. Juriju ob juž. žel. mislijo ukiniti. (»Nova doba« 13. III.)

— I Po službeni potrebi je premeščen Franc Mlekuz iz Svetja pri Celju. Po njegovi zaslugi se je začela graditi nova šola, ki še ni dograjena. (»Nova doba« 13. III.)

— I V Livoldu, v kočevskem srezu, se je otvoril nov 3. razred, tako ima šola zdaj en nemški in dva slovenska razreda. »Deutsche Zeitung« od 15. III. pripominja, da je slovenskih otrok 40, nemških pa 90.

— I O lepem napredovanju šolskega odra na osnovni šoli v Gaberku piše »Slovenec« od 17. III.

— I Boda šolske mladine v Beogradu. Učiteljsko Beograda, Zemuna in Pančeva na obnem zboru svoje sekcije je zahtevalo med drugim, naj se pri osnovnih šolah osnujejo šolske kuhinje in zavetišča za revno mladino. (»Jutro« 15. II.)

— I Nove nastavitve, upokojitve in premeščenja učiteljev objavlja »Mariborski večernik« od 16. III.